

บทคัดย่อ

การเก็บภาษีสุราในอัตราสูงก่อให้เกิดการลักลอบนำเข้าสุรา ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบตามมาหลายด้าน อาทิเช่น รัฐบาลขาดรายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ควรจะเป็น ทำให้มีงบประมาณในการพัฒนาประเทศน้อยลง ทำให้ผู้บริโภคซื้อสุราได้ในราคาถูกกว่าสุราที่เสียภาษีและปริมาณการบริโภคสุรามีได้ลดลงตามที่รัฐต้องการ ทำให้เกิดปัญหาด้านสังคมตามมา เช่น ปัญหาครอบครัว เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรา โดยเฉพาะการขึ้นอัตราภาษีสุราและการบังคับกฎหมายกับการลักลอบนำเข้าสุรา ความเข้าใจดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดมาตรการในการป้องกันการลักลอบการนำเข้าสุรา

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบถึงเส้นทางและวิธีการลักลอบนำเข้าสุรา รวมถึงการประมาณปริมาณการลักลอบนำเข้าสุราจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในไทย และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรา อันได้แก่ อัตราภาษีสุรา ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา คือ แนวคิดการตัดสินใจประกอบอาชญากรรม และระดับการบังคับใช้กฎหมายที่จะทำให้การประกอบอาชญากรรมอยู่ในระดับที่เหมาะสม

การศึกษาผลของการปรับอัตราภาษีสุราและการภาษีสรรพสามิตที่มีต่อการลักลอบนำเข้าสุรา ใช้ข้อมูลการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิแบบอนุกรมเวลา โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression Analysis) และศึกษาความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จและระดับการลงโทษ โดยการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ประกอบการและผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับสุราหนีภาษี รวมทั้งการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ มาวิเคราะห์ในเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาการลักลอบนำเข้าสุรา พบว่า สุราที่นิยมลักลอบมากที่สุด คือ วิสกี้ที่ได้รับความนิยมและไวน์ การลักลอบนำเข้ามีแนวโน้มเปลี่ยนจากการลักลอบนำเข้าวิสกี้มาเป็นการลักลอบนำเข้าไวน์ที่มีราคาแพงมากขึ้น สำหรับเส้นทางและวิธีการลักลอบนำเข้าสุรา เดิมที่นิยมลักลอบมาจากเกาะลังกาวิ ประเทศมาเลเซีย เพราะเป็นเขตปลอดภาษี โดยการขนส่งทางเรือและมีการขนถ่ายสุรากับกลางทะเลก่อนเข้าไทย แต่ต่อมาพบว่า ผู้ประกอบการส่วนใหญ่หันไปลักลอบนำเข้าสุราทางด้านชายแดนไทย-ลาวมากขึ้น โดยวิธีการขนส่งแบบกองทัพบกหรือจากสินค้าผ่านแดน ส่วนทางด้านชายแดนไทย-มาเลเซียและชายแดนไทย-กัมพูชา ก็มีการลักลอบนำเข้าสุราเช่นกันแต่ในปริมาณที่ไม่มากนัก จากการประมาณการ พบว่า ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้เถื่อนของประเทศอังกฤษที่มาจากประเทศเพื่อนบ้าน (ลาว มาเลเซีย และกัมพูชา) เข้ามาในไทย มีประมาณร้อยละ 10.30 ของปริมาณการนำเข้าวิสกี้ทั้งหมด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

สำหรับผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการลักลอบนำเข้าสุรามีดังนี้

- ปัจจัยที่หนึ่ง คือ อัตราภาษีสุรา พบว่า เมื่ออัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มสูงขึ้น จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีทั้งวิสกี้ที่มาจากประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น นั่นคือ เมื่ออัตราภาษีของวิสกี้เพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้ส่วนต่างที่เป็นปริมาณวิสกี้หนีภาษีที่มาจากประเทศอังกฤษเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.073 ส่วนวิสกี้ที่มาจากประเทศสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.670 ผลการศึกษานี้แสดงว่าอัตราภาษีสุราในปัจจุบันอาจเป็นอัตราที่สูงเกินไป เพราะมีการลักลอบนำเข้าในระดับสูง

- ปัจจัยที่สอง คือ ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จ พบว่า แนวโน้มของความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จอยู่ในระดับสูงกว่าร้อยละ 90 เนื่องจากสาเหตุ 3 ประการ คือ ประการแรก ด้านกำลังเจ้าหน้าที่มีไม่เพียงพอและเครื่องมือไม่ทันสมัย ประการที่สอง ด้านผู้ประกอบการหนีภาษีมีการวางแผนเป็นอย่างดี มีการเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงานและทำงานอย่างเป็นระบบ และประการที่สาม ผู้ถูกจับเกือบทั้งหมดเป็นลูกมือ และผู้ประกอบการอาจมีอิทธิพลและเครือข่ายการลักลอบทำให้สามารถนำสุราหนีภาษีเข้ามาในประเทศได้สะดวกยิ่งขึ้น ดังนั้น รัฐบาลควรเน้นด้านการปราบปรามการลักลอบนำเข้าสุรา มีหลายวิธี อาทิเช่น เพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่ในการลงพื้นที่ปราบปรามการลักลอบนำเข้าสุราและเพิ่มประสิทธิภาพของเครื่องมือที่นำมาใช้ในการจับกุมผู้ลักลอบสุราเถื่อน เป็นต้น

- ปัจจัยที่สาม คือ ระดับการลงโทษ พบว่า แนวโน้มของระดับการลงโทษต่ำ เนื่องจากกฎหมายมีบทลงโทษต่ำมาก เพียงการเปรียบเทียบปรับสองเท่าของภาษีสุราตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ประกอบกับการที่ผู้ลักลอบมีต้นทุนในการลักลอบนำเข้าสุราต่ำ เมื่อถูกจับได้ ซึ่งประกอบไปด้วย บทลงโทษที่คาดหวัง (ค่าปรับและ/หรือจำคุก) ค่าน้ำสุรา ค่าขนส่ง และค่าเสียโอกาส เป็นต้น และต้นทุนของผู้ลักลอบจะยิ่งต่ำลง ถ้าผู้ลักลอบทำการประมุขสุราที่เป็นของกลางได้สำเร็จแล้วนำมาจำหน่ายให้กับผู้บริโภคอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้น รัฐบาลควรทำให้ผู้ลักลอบมีต้นทุนในการลักลอบสูงขึ้น โดยแก้ไขพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ในการเพิ่มอัตราบทลงโทษสำหรับผู้กระทำการลักลอบนำเข้าสุรา ประกอบกับการยกเลิกให้มีการประมุขสุราที่เป็นของกลาง ทำให้ผู้ลักลอบมีต้นทุนในการลักลอบที่สูงขึ้น เพื่อให้ผู้ลักลอบรู้สึกเข็ดหลาบเกรงกลัวต่อบทลงโทษที่ได้รับ และไม่ยากทำการลักลอบนำเข้าสุราอีกในครั้งต่อไป

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลควรทำให้ระดับการลงโทษเพิ่มสูงขึ้นและทำให้ความน่าจะเป็นที่ผู้ประกอบการลักลอบนำเข้าสุราได้สำเร็จมีน้อยลง ไปพร้อมๆ กัน เพื่อทำให้มีการลักลอบนำเข้าสุราน้อยลง